

Concept da molocs 2024

Credit

M E S S A D I

dalla suprastanza communal a al cussegl da vischnaunca

Preziau signur president
Stimadas signuras cusseglieras
Preziai signurs cussegliers

1. Introducziun

Muort tut il consum hodiern da nossa societad s'emplunan gronds quantums da rumien da tut gener. L'economisaziun da rumien ei organisada e funcziuna bein ellas regiuns ed els cantuns da nossa tiara. Quell'incarica vegn exequida entras las corporaziuns dallas regiuns ed entras differentas interpresas privatas da recicladi.

Ils differents loghens da rimnada pil rumien da casa en nossa vischnaunca duein vegnir equipai cun molocs. Differents molocs ein gia vegni tschentai ils davos onns, quei cunzun en connex cun projects da vias e plazz da parcar ni auters projects. Cun installar en rodund 30 loghens da rimnada molocs, duessen ils transports da rumien da casa saver vegnir optimai egl avegnir.

2. Constataziun en connex cun las taxas fundamentalas

Ils 25 da mars 2022 ein la nova lescha davart l'economisaziun dils rufids ed il regulativ da taxas leutier vegni approvai. Tenor decisiun dil cussegl da vischnaunca ein la lescha ed il regulativ dapi igl 1. da schaner 2023 en vigur.

Sebasond sin las discussiuns occurridas enteifer la procedura da decisiun dalla nova lescha e dil niev regulativ sco era denter ils responsabels digl uffeci da baghegiar ed il gerau competent sco era ulteriuras personas dil fatg pertuccadas, ha la suprastanza communal organisau ina fasa da test da rimnar il rumien mo inagada ad jamna denter ils 27 da november ed ils 15 da december 2023.

Finamira dalla fasa da test ei stau d'eruir, schebein ina reducziun dil factur da rimnada dad 1.5 sin 1.0 ei pusseviva per aschia saver tractar el futur tuts tuttina.

3. Resultats dalla fasa da test

Sebasond sin la fasa da test ed ulteriurs discuors culs pertuccai tonscha ina rimnada ad jamna. Cundiziun ei da remplazzar ton pli spert las casettas da rumien sco era tschentar novs molocs per saver porscher in pli grond volumen da rimnada.

La suprastanza communal ha en sia seduta dils 18 da december 2023 decidiu d'introducir naven dall'entschatta schaner 2024 mo in transport ad jamna per saver reducir ils cuosts dallas taxas fundamentalas.

Plinavon ei vegniu concediu in credit posteriur da frs. 90'000.-- per saver reagir spert en causa e realisar certas adattaziuns nua ch'ei fa propi basegns per la rimnada inagada ad jamna. Cheutras ha igl uffeci da baghegiar giu la pussevividad d'empustar molocs e tscherchels da betun per in prezi favoreivel cun las cundiziuns digl entir concept. Quels materials han rodund 8-10 jamnas da vegnir produci. Aschia ha saviu vegnir preparau il concept da molocs e gia reagiu en in liug ni l'auter. Entgins molocs ch'eran el magasin dil furnitur ein gia vegni furni.

Certas contractivas han gia saviu vegnir menadas e spetgan da vegnir realisadas.

4. Molocs

Ensemen cun Optiwaste (furnitur dils molocs) eis ei vegniu eruiu il quantum molocs che vegn basignaus en vischnaunca.

Per eruir il quantum dils molocs eis ei vegniu risguardau il diember dalla populaziun, il diember da hosps che nus astgein beneventar a Mustér sco era ils differents loghens da rimnada. Ils loghens han ins empruau da trer ensemen empauet sco quartiers sco era da risguardar la populaziun durant il temps da sesiun aulta.

Sin fundament dallas retschercas e calculaziuns fatgas, ch'in moloc da rumien survescha a rodund 120 - 140 personas, vegnan ins tiel resultat ch'ei basegna rodund 39 molocs a Mustér.

Survesta creada dad Optiwaste

Kehricht (KH)

Aktuell
700 to pro Jahr
20 Molok
35000 kg pro Molok pro Jahr
673 kg pro Molok pro Woche
1.3 Leerung pro Woche

Optimal
700 to pro Jahr
29 Molok
24138 kg pro Molok pro Jahr
464 kg pro Molok pro Woche
0.9 Leerung pro Woche

Das Durchschnittsgewicht eines Molok-Containers mit Kehricht beträgt bei der Leerung ca.500 kg

Glas

Aktuell
150 to pro Jahr
7 Molok
21429 kg pro Molok pro Jahr
1786 kg pro Molok pro Monat
1.8 Lehrung pro Monat

Optimal
150 to pro Jahr
10 Molok
15000 kg pro Molok pro Jahr
1250 kg pro Molok pro Monat
1.3 Lehrung pro Monat

Das Durchschnittsgewicht eines Molok-Containers mit Glas beträgt bei der Leerung ca.1000 kg

Kehricht	
Sammelstelle	Gebiet
1 Fallscharidas	Disentis/Mustér
2 Via Chischliun	Disentis/Mustér
3 Parkplatz Kloster Disentis	Disentis/Mustér
4 Carcarola	Disentis/Mustér
5 Via dalla Stampa	Disentis/Mustér
6 Halla Cons	Disentis/Mustér
7 Via Sontga Gada	Disentis/Mustér
9 Via Cons-Su	Disentis/Mustér
10 Funs	Disentis/Mustér
11 Clavaniev	Clavaniev
12 Acla da Fontauna	Acletta
13 Luzzas (Acletta)	Acletta
14 Plauncas (Acletta)	Acletta
15 Gassa da Cuoz	Segnas
16 Val Segnas (Peisel)	Segnas
17 Mumpé Medel	Mumpé Medel
18 Mumpé Tujetsch	Mumpé Medel
19 Disla	Disla
20 Cavardiras	Cavardiras
21 Punt Gronda	NA

Gebiet	Einwohner Ohne Touristen	Einwohner Mit Touristen
Segnas	235	306
Acletta	216	324
Clavaniev	243	364
Disentis/Muster	1275	1912
Disla	93	120
Mumpé Medel	43	46
Cavardiras	12	15
Punta Gronda	-	-
Total	2117	3087

Aktuelles		Optimal	
Molok KH	Molok Glas	Molok KH	Molok Glas
2	1	3	1
3	2	3	2
1	0	3	0
9	3	15	5
1	0	1	1
2	1	2	1
1	0	1	0
1	0	1	0
20	7	29	10

Glas	
Sammelstelle	Gebiet
3 Parkplatz Kloster Disentis	Disentis/Mustér
7 Via Sontga Gada	Disentis/Mustér
8 Spar	Disentis/Mustér
12 Acla da Fontauna	Acletta
13 Luzzas (Acletta)	Acletta
16 Val Segnas (Peisel)	Segnas
17 Mumpé Medel	Mumpé Medel

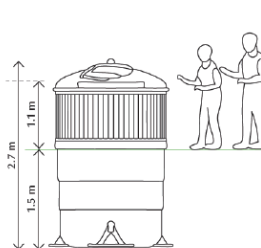
Variantas da molocs

Ensemen cun Optiwaste ei vegniu decidiu da tschentar ella vischnaunca da Mustér exclusivamein ils molocs da 5'000 liters. Per obtener in bien maletg dil vitg vegn montau ina rama da betun cuagl uoppen dalla vischnaunca. Plinavon ei la rama da betun robusta e po tener ora in stausch neiv ni l'auter. Ils differents molocs san era vegnir funcziunai entuorn da rimnada da veider en rimnada da rumien ni auter material.

Model da 5'000 liters

Molok Classic™ 5 m³

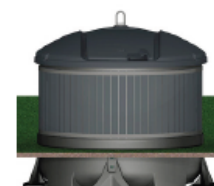
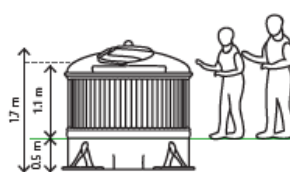
- Gesamte Höhe von 2'700 mm, davon 1'200 mm über dem Boden
- Durchmesser von 1'700 mm
- Füllöffnung min. 100 x 350 mm
- Runde Füllöffnung max. Ø 600 mm
- Kann für **zwei verschiedene Abfälle unterteilt** werden
- Kehricht, Papier und Karton (Nutzvolumen für Glas 4'000 L).

Model per Mumpé Tujetsch per motivs da plaz

Molok Classic™ Plus

- Kapazität 3 m³
- Gesamte Höhe von 1'700 mm, davon 1'200 mm über dem Boden
- Durchmesser von 1'700 mm
- Füllöffnung min. 100 x 350 mm
- Runde Füllöffnung von max. Ø 600 mm
- Kann für **zwei verschiedene Abfallarten unterteilt** werden
- Kehricht, Papier, Alu./Weissblech und Glas.

5. Preparaziuns pil concept

Emprem pass: <i>Liquidau</i>	Decisiun dalla suprastonza communal da reducir la rimnada da rumien sin inagrada ad jamna ed aschia reducir la taxa fundamentala marcantamein pils onns vegnents.
Secund pass: <i>Liquidau</i>	Registraziun da tut ils loghens da rimnada existents.
Tierz pass: <i>Liquidau</i>	Giudicament dils loghens en connex cun la retscherca ensemen cun Optiwaste e sin fundament dil concept da molocs digl onn 2015.
Quart pass: <i>Liquidau</i>	Curreger ils loghens da rimnada tenor calculaziuns e tschentar prioritads cun approvaziun dils loghens previ entras la suprastonza communal.
Tschunavel pass: 1. quartal 2024	Realisar egl emprer quartal 2024 il concept da molocs ed adattar l'agenda da rumien.

6. Loghens da rimnada

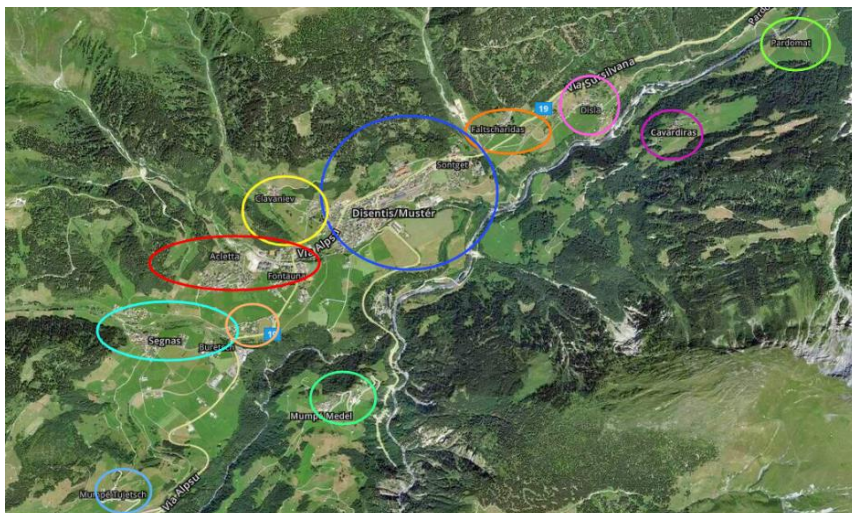
6.1 Survesta loghens existents

Per survegnir ina survesta e saver giudicar nua ch'ils novs molocs duein vegnir piazzai ei vegniu registrau tut ils loghens actuals. Presentamein haveva ei gia ussa ina buna purschida entras ils loghens da rimnada cun 29 loghens da rumien ed 11 loghens da rimnar veider. En quei connex ei da menziunar che buc adina tut ils loghens ein emplen cun rumien ni veider a caschun dalla tura da svidar dalla Regiun Surselva. Auters loghens da rimnada eran surcargai cun la purschida da rimnar da rodond 2.5 m³. La purschida existenta secumpona da biaras casettas da rimnada cun in volumen da 2.5 m³.

6.2 Novs loghens

Per optimar la purschida ei vegniu fatg patratgs co reparter ils loghens da rimnada e nua ch'ei fa senn da rimnar per che aschi biaras personas sco pusseivel san far diever dalla purschida. Tuts giavischs da tschentar molocs san denton buca vegnir risguardai. Finamira ei era da tschentar taluisa ils molocs, sinaquei che la rimnada sappi succeder senza incaps. Plinavon ha la vischnaunca ina grondiusa purschida al Center da rimnada a Raveras. Da quella vegn fatg diever stediamein ed igl ei previu da slargar la purschida.

Ils loghens da rimnada dils molocs ein vegni reparti en pigns contuorns. Quei vul dir: Mumpé Tujetsch, Mumpé Medel, Segnas, Cuoz, Acletta, Clavaniev, Vitg, Faltscharidas, Disla, Pardomat Madernal e Cavardiras. Enteifer quels contuorns eis ei previu da rimnar en plirs loghens il rumien ed igl ei vegniu empruau da trer ensemen ils loghens per ch'ei seigi era pusseivel da svidar ils molocs cun in camiu.

6.3 Survesta dils loghens novs previ entras il concept

Concept per rumien 2023-2024

Liug		Giudicament									
Nr.	Num.	Inventari				existent molocs	moloc ni casa resta pil murment		moloc	moloc	Remarcas
		rumien existent	rumien concept	Veider existent	Veider concept		Niev	Remplazza			
		27	36	11	9	9	13	17			
							30				
1	Mumpé Tujetsch vitg	1	1				1		1		moloc 3'000 liters plin spedal
2	Mumpé Medel	1	1	1	1	x			-	-	
3	Peisel	2	2	1	1			3		3	
4	Buretsch		1				1		1		
5	Cuoz	1	1					1		1	
6	Acletta sum il vitg	1	1			x			-	-	
7	Acletta (Central)	2	2	1	1	x			-	-	
8	Acletta Reka	1	1				1			1	
9	Catrina Resort	1	1								
10	Fontauna_coop	2	3	1	1			4		4	Execuì cu tut el sclariu cun Catrina ed Acla
11	Acla da Fontauna		1					1		1	Execuìu entras il project Fontauna
12	Clavaniev vitg miez	1	1					1		1	
13	Clavaniev/Funs (Via Cantunala)	1	1					1		1	
14	Vitg (Sisum Cons)	1	1			x			-	-	
15	Vitg (Santeri)	1	2	1		x			-	-	
16	Vitg (Halla Cons)	1	1					1	1		
17	Vitg (Spar)	1	1	1	1		2		2		
18	Vitg Raveras	1	1				1			1	
19	Staziun		1					1		1	
20	Parcadi Claustra	2	3	1		x			-	-	
21	Carcarola	1	1			x			-	-	Ring da betun 3'000 l
22	Via Chischliun	1	1					1		1	
23	Center da rimnada Raveras		4	4	4		8		8		
24	Faltscharidas	1	1					1		1	
25	Disla	1	1			x			-	-	
26	Madernal, Pardomat	1	1			x			-	-	
27	Cavardiras	1						1		1	
R	molocs								12	18	

Entras il credit posteriur en connex cun realisar la rimnada mo inagada ad jamna naven dils 01-01-2024 vegn remplazzau emprem ils loghens che fan prescha tenor las retschercas fatgas durant las treis jamnas da test. Cul credit concedius dalla suprastanza communal eis ei stau pusseivel d'empustar aunc egl onn 2023 molocs cun bunas cundiziuns. En loghens critics sa cheutras vegnir reagiu immediat. Las corrispundentas damondas da baghegiar ein vegnidas inoltradas e publicadas el FUS dils 22 da december 2023.

Il concept da molocs 2024 vegn realisau en duas etappas.

Etappa 1:

Beingleiti che l'aura lubescha, vegn tschentau ils otg molocs a Raveras. Plinavon han ils loghens Buretsch, halla Cons, Spar e Raveras miez emprema prioritad.

Etappa 2:

Ella secunda etappa vegnan ils loghens da rimnada Mumpé Tujetsch, Peisel, Cuoz, Reka, Fontauna, Clavaniev, Funs, Staziun, Carcarola, Chischliun, Faltscharidas e Cavardiras equipai cun molocs.

Il liug da rimnada Acla da Fontauna vegn realisau en connex cun la construcziun dalla nova via da quartier.

Beinspert che las contractivas cun las Pendicularas ed ils investurs dall'Acla da Fontauna ein sclaridas, vegnan ils loghens da rimnada Coop Fontauna sco era Catrina Resort realisai.

En cumbinaziun cun ulteriuras lavurs da catram vegnan silsunter tut ils loghens da rimnada che basegnan catram realisai a fin.

6.4 Loghens detagliai

Dils Loghens documentai separadamein sa vegnir priu investa el concept da molocs 2024 ch'ei aschuntaus al messadi.

7. Cuosts

Ils cuosts pil concept da molocs ein reparti sin suandontas duas etappas. Igl ei previu da tschentar da niev ni remplazzar 30 molocs.

7.1 Etappa 1

Per realisar aschi spert sco pusseivel la rimnada dad inagada ad jamna:

Optiwaste 13 molocs a frs. 4'600.00	frs.	59'800.00
TBA Trimmis 13 tscherchels da betun a frs. 1'630.00	frs.	21'190.00
Lavurs d'impresari Raveras	frs.	35'000.00
Lavurs d'impresari ulteriurs loghens	frs.	33'500.00
Lavurs da catramar Raveras	frs.	14'000.00
Lavurs da catramar ulteriurs loghens	frs.	12'000.00
<hr/>		
Total incl. 8.1% TPV	frs.	175'490.00

L'etappa 1 vegn realisada enteifer il preventiv 2023 ed ils credits concedi persunter.

7.2 Etappa 2

Per la realisaziun dalla secunda etappa basegna ei suandont credit:

Optiwaste 18 molocs a frs. 4'600.00	frs.	82'800.00
TBA Trimmis 18 tscherchels da betun a frs. 1'630.00	frs.	29'340.00
Lavurs d'impresari montascha e dismessa casettas	frs.	100'000.00
Lavurs da catramar	frs.	30'000.00
Planisaziun e lubientschas	frs.	10'000.00
Nunpreviu	frs.	20'000.00
Rundau	frs.	2'860.00
<hr/>		
Total incl. 8.1% TPV	frs.	275'000.00

8. Proposta

Sebasond sin sura consideraziuns

p r o p o n a

la suprastonza communalala al cussegl da vischnaunca:

- d'approbar la survesta dils loghens da rimnada sco suramenziunau;
- da conceder in credit da frs. 275'000.-- per la realisaziun dil concept da molocs enteifer igl emprem quartal 2024;
- da suttametter il conclus pertuccont il credit da frs. 275'000.-- el senn dallas prescripziuns digl art. 21 lit. c dalla constituziun communalala al referendum facultativ.

Suprastonza communalala Disentis/Mustér
Il president:

René Epp

Il canzlist:

Andri Hendry

Disentis/Mustér, ils 10 da schaner 2024

- Concept da molocs 2024